ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ**

**ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Τηλ.: 210-6411526

**Αθήνα 31-3-2021**

**Αρ. Πρωτ.: 6925/20**

**Αρ. Γνωμοδότησης: 10**

**Προς**

**Τον Δικηγορικό Σύλλογο Καρδίτσας**

**ΘΕΜΑ : Ερώτημα για το αν τα στοιχεία εκκρεμούς ποινικής δικογραφίας αποτελούν προσωπικά δεδομένα και τμήμα του «συστήματος αρχειοθέτησης» κάθε Εισαγγελίας καθώς και αν, σε καταφατική περίπτωση, το υποκείμενο των δεδομένων απαιτείται να καταβάλει ένσημο εισφοράς υπέρ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. για να έχει πρόσβαση στα έγγραφα της δικογραφίας που το αφορούν, σε οποιαδήποτε στάση της διαδικασίας και αν ευρίσκεται η υπόθεση.**

Επί των ερωτημάτων, που μας υποβλήθηκαν με το με αριθμό 439/2020 έγγραφο, ως αφορώντων ζητήματα γενικοτέρου ενδιαφέροντος, η, κατά το άρθρο 25 § 2 εδάφιο τελευταίο Ν. 1756/1988 (Κώδικα

Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών), γνώμη μας είναι η ακόλουθη.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 § 1 Ν. 1017/1971 « Περί συστάσεως Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων»: «Δια την πραγματοποίησιν της αποστολής του ταμείου καθορίζονται οι εξής πόροι :

**Α)** Υποχρεωτικαί εισφοραί υπολογιζόμεναι ως ακολούθως :

α) ... β) ... γ) ... δ) ... ε) ευρω 3 σε κάθε μήνυση ή αίτηση που υποβάλλεται στον Εισαγγελέα ... και σε κάθε ανακριτικό υπάλληλο καθώς και σε κάθε αίτηση ή υπόμνημα κάθε τύπου που υποβάλλεται σε οποιαδήποτε Υπηρεσία αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης ...»

Σύμφωνα με το **Ν. 4624/2019** « ... προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ... ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας ( ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ... », και δη, σύμφωνα με το άρθρο **44 § 1** νοούνται, για τους σκοπούς της ενσωματωμένης οδηγίας, **α)** ως « δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»), το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως σε

όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου, **β)** ως «επεξεργασία» : κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται, με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή, ..., **στ)** ως «σύστημα αρχειοθέτησης» : κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο είναι προσβάσιμο με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο, είτε αποκεντρωμένο, είτε κατανεμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση, **ζ)** ως « υπεύθυνος επεξεργασίας » : η δημόσια αρχή, η οποία, μόνη ή από κοινού με άλλους, καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, **η)** ως « εκτελών την επεργασία» : το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας. ... Σύμφωνα με το άρθρο **58 § 1** του ίδιου νόμου « Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία στην Αρχή εάν πιστεύει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν από δημόσιες αρχές για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 43 (της πρόληψης, διερεύνησης,

ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων ...) παραβιάζουν τα δικαιώματά του. Αυτό δεν ισχύει για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές όταν επεξεργάζονται τα δεδομένα αυτά στο πλαίσιο της δικαστικής λειτουργίας και των δικαστικών καθηκόντων τους». Σύμφωνα με το άρθρο **59** του ίδιου νόμου, σχετικά με τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων σε ποινικές έρευνες και διαδικασίες, « Στο πλαίσιο ποινικής έρευνας και διαδικασίας, τα δικαιώματα ενημέρωσης για την επεξεργασία, πρόσβασης, διόρθωσης ή διαγραφής και περιορισμού των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά τις διατάξεις των άρθρων 54 έως και 56, ασκούνται σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ειδικές δικονομικές διατάξεις και ο Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ΚΟΔΚΔΛ), όπως κάθε φορά ισχύουν». Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο **10 § 5** του ίδιου νόμου « Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δεν είναι αρμόδια να ελέγχει πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργούνται από τις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές στο πλαίσιο της δικαστικής λειτουργίας και των δικαστικών τους καθηκόντων ... ».

Από το πλέγμα των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι τα προσωπικά δεδομένα, που έχουν προσκομισθεί σε εισαγγελική ή δικαστική αρχή και, ως αποτελούντα μέρος υλικού προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης ή ανάκρισης, ευρίσκονται στον φάκελο δικογραφίας εκκρεμούς δίκης, δεν αποτελούν «σύστημα αρχειοθέτησης » κατά τα οριζόμενα με τις διατάξεις του Ν. 4624/2019. Όσο υπάρχει εκκρεμής δίκη ή διενεργούνται

προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση ή κυρία ανάκριση είναι ο Δικαστικός Λειτουργός ή ο Εισαγγελικός Λειτουργός, ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας, οι αρμόδιοι να κρίνουν, στα πλαίσια της αξιολόγησης των συλλεγέντων στην δικογραφία αποδεικτικών μέσων, την νομιμότητα της συλλογής και της χρήσης των προσωπικών δεδομένων.

Υπέρ της άποψης αυτής τάσσεται και η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, όπως την έχει εκφράσει με αντίστοιχες αποφάσεις της, μεταξύ των οποίων και οι με αριθμούς 1/2020, 10/2006, 49/2005, 147/2001.

Κατ' ακολουθία τούτων η άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των προσωπικών δεδομένων στις ως άνω περιπτώσεις δεν υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4624/2019, με συνέπεια να μην τίθεται θέμα ως προς την υποχρέωσή του να καταβάλει ένσημο εισφοράς υπέρ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. για να έχει πρόσβαση στα έγγραφα της δικογραφίας που το αφορούν, η οποία υποχρέωση εξακολουθεί να ισχύει.

Αντίθετα ο φάκελος δικογραφίας μη εκκρεμούς δίκης έχει κριθεί από τον Άρειο Πάγο ότι αποτελεί αρχείο, που περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπαγόμενο στις διατάξεις του Ν. 4624/2019 (βλ. π.χ. με αριθμό 79/2020 απόφαση Α1 Πολιτικού Τμήματος).

Σύμφωνα με το, σχετικό με τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, άρθρο **57 § 3** Ν. 4624/2019, οι πληροφορίες που παρέχονται, σύμφωνα με το άρθρο 53 (παροχή γενικών πληροφοριών σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων), κάθε επικοινωνία που πραγματοποιείται, σύμφωνα με τα άρθρα 54 (δικαίωμα επί πλέον

ενημέρωσης του υποκειμένου σε ειδικές περιπτώσεις και ιδίως όταν η συλλογή των δεδομένων του πραγματοποιήθηκε υπό συνθήκες μυστικότητας) και 64 (γνωστοποίηση στο υποκείμενο παραβίασης δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα), καθώς και οι αιτήσεις που υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τα άρθρα 55 (δικαίωμα πρόσβασης και ενημέρωσης του υποκειμένου, κατόπιν αιτήσεώς του, για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν) και 56 (δικαίωμα του υποκειμένου να ζητήσει, υπό προϋποθέσεις, διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν), δεν υπόκεινται σε τέλος. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο **12 § 4** της ως άνω ενσωματωθείσας στο Ν. 4624/2019 Οδηγίας ( ΕΕ) **2016/680** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 : «Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι πληροφορίες που παρέχονται ... και κάθε ενημέρωση ... βάσει των άρθρων ... 14 (δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από το υποκείμενο των δεδομένων) ... παρέχονται χωρίς οικονομική επιβάρυνση », ενώ, σύμφωνα με τις ληφθείσες υπ' όψη για την έκδοση της εν λόγω οδηγίας εκτιμήσεις υπό στοιχείο (40) αναφέρεται : « Θα πρέπει να προβλέπονται ρυθμίσεις για την διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων βάσει των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, μεταξύ των οποίων μηχανισμοί, με τους οποίους να ζητείται και, κατά περίπτωση, να αποκτάται δωρεάν, ιδίως, πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ... ».

Όμως η πρόσβαση απλώς, π.χ. αίτηση για την λήψη αντιγράφων προς ίδίαν χρήση από τα έγγραφα της, φυλασσομένης στο Αρχείο του

Δικαστηρίου, ποινικής δικογραφίας, από το υποκείμενο που το αφορούν, χωρίς προηγουμένη ενημέρωση για περαιτέρω επεξεργασία των ήδη φυλασσομένων εκεί προσωπικών δεδομένων, δεν υπάγεται στα προσδιοριζόμενα από τις διατάξεις των προαναφερθέντων άρθρων δικαιώματα, υπό την έννοια που απαιτεί ο υπηρετούμενος από τον Ν. 4624/2019 σκοπός, καθόσον δεν σχετίζονται με το δικαίωμα της προστασίας του υποκειμένου όσον αφορά την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, με την μορφή της επίγνωσης του υποκειμένου της επεξεργασίας τους για τους άνω σκοπούς και του ελέγχου της νομιμότητας αυτής. Ως εκ τούτου, υπό τις άνω συνθήκες, εξακολουθεί να ισχύει η υποχρέωση καταβολής ενσήμου εισφοράς υπέρ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ..

**Η Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου**

**ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ**

**ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :**

**Υπουργείο Δικαιοσύνης**